

Piešimo ir grafikos įgūdžių įtvirtinimo metodiniai klausimai ir aktualijos kraštovaizdžio specialistų studijose

Lina Pridotkienė*¹, Audrius Katkevičius²

Klaipėdos universitetas, Kraštovaizdžio architektūros ir aplinkos planavimo katedra
H. Manto g. 84, LT-92294 Klaipėda

Tel./faks. (8 46) 398835, el. paštai: ¹recotile30@yahoo.com, ²audrius.05@gmail.com

(Gauta 2012 m. sausio mėn.; atiduota spaudai 2012 m. kovo mėn.; prieiga internete nuo 2012 m. balandžio 23 d.)

Anotacija

Kraštovaizdžio projektavime ir architektūroje naudojamos įvairiomis priemonėmis savo mintims, idėjoms iliustruoti, įvairių objektų konstrukcijai ar formai perteikti. Tam būtini atitinkami įgūdžiai, kuriuos, tik iš esmės skirtingai, ugdo piešimas, tapyba, braižomoji geometrija, statybinė braižyba, kompiuterinė grafika. Mokydamiesi grafinio raštingumo studentai susipažįsta su atvaizdavimo principais ir metodais, kuriais remdamiesi gali susikurti, įvaldyti bei išstobulinti savitą grafinę „kalbą“. Jau pats terminas „kraštovaizdžio grafika“ nusako, į ką orientuojamasi tobulinant piešimo ir grafikos įgūdžius. Tai specifiniai, reikalingi kraštovaizdžiui projektuoti, grafiniai produktai: vietovės analitinės schemas, konceptualūs planai, detalizacijos eskizai, projekciniai planai, išsklotinės, vizualiniai vaizdai. Pagrindinė analizuojama problema – optimalių laiko ir kokybės atžvilgiu metodų, kurie skatina kraštovaizdžio specialisto įgūdžių lavinimą, pasirinkimas ir su jų tobulinimu susijusių metodinių klausimų sprendimas bendrame studijų procese. Straipsnyje aptariamos ir dabarties studijų aktualijos, susijusios su kraštovaizdžio specialisto meninių, kūrybinių, komponavimo, erdvinio mąstymo, projektavimo įgūdžių ugdymu.

Reikšminiai žodžiai: kraštovaizdžio grafika, kompozicija, tektonika, kraštovaizdžio architektūros elementai, piešimas iš natūros, iš atminties ir iš vaizduotės, erdvinis mąstymas ir suvokimas, stilizuoti piešiniai, piešinių tipo brėžiniai, eskizavimas, kraštovarkinis projektas.

Abstract

In landscape design and architecture there are used many various tools to illustrate your thoughts, ideas and to convey them on the construction and the form of different objects. For this purpose appropriate skills are required and they in principle are developed by drawing, painting, descriptive geometry, construction drawing and computer graphics. While studying graphic literacy, the students learn about the principles and methods of representation, and on their basis, they are able to create, master and perfect their graphic „language“. The very term „Landscape graphics“ refers to what is focused on developing drawing and graphic skills. There are several graphic's products, that are required for landscape design: analytical diagrams of the area, conceptual plans, detailing sketches, projection plans, breakdowns, visual images. The main analyzed problem is the choice of the time and quality optimal methods, which promote professional skills of the landscape development, and the solution of methodological issues in overall educational process. Also the present study actualities, associated with landscape's specialist artistic, creative, composition, spatial systems thinking and projection skills, are discussed in the paper.

Key words: landscape graphics, composition, tectonics, landscape architectural elements, drawing from nature, from memory and imagination, perception and spatial thinking, stylized paintings, paintings type drawings, sketching, landscape project.

Įvadas

Piešimas palyginti su kitais projektavimo metodais (lipdymu, maketavimu, braižymu) yra paprasčiausia kūrybinės minties perteikimo priemonė. Gebant gerai piešti, lengviau vaizdžiai atskleisti ir įgyvendinti kūrybines idėjas bei sumanymus (Pridotkienė, 2003). Akivaizdu, kad visi supančią aplinką suvokiame skirtingai, todėl žmogiškojo regiminio suvokimo dėsniumi, realistinio trimačių objektų vaizdavimo ant dvimatės plokštumos taisyklių žinojimas – svarbios sąlygos pagrindiniams grafinio atvaizdavimo principams, žinioms ir įgūdžiams įtvirtinti. Kraštovaizdžio architektas G. Reidas (*Grand Reid*) labai tiksliai apibūdina išskirtines kraštovaizdžio grafikos savybes (Landscape graphics, 2002). Jis teigia, kad konceptualūs mažų projektų planai yra dažniausiai labai greitai parengiami, o gana abstraktūs piešiniai skirti tik dizaineriui. Priešingai, didelių ir kompleksiškesnių kraštovaizdžių projektų grafika turi būti labiau išstobulinta, nes ji skirta kitiems projektuotojams vertinti ir pateikti klientams su pirmine

informacija. Pirminiai piešiniai pateikiami laisvo pirminio eskizo pavidalu, kuris gali būti tiesiog kūrybinis piešinys ar tam tikra diagrama su žodiniais paaiškinimais. Tokie laisvo pobūdžio eskizai nėra labai tikslūs. Jie skirti sprendimui priimti, idėjai vystyti ir konfliktiniams sprendimams peržiūrėti bei jiems keisti. Per didelis eskizo išstobulinimas gali nesuteikti galimybės atlikti pakeitimus. Paprastam kraštovarkiniam projektui sudaryti yra tinkamos: diagramos, vertikalūs bei horizontalūs projekciniai vaizdai ir perspektyvos, o kartais net piešinių tipo brėžiniai. Šiuo požiūriu piešinys, projekto grafika, komponavimas tampa labai svarbiomis priemonėmis erdvinei koncepcijai sukurti, pateikti bei pristatyti.

Tyrimo tikslas – aptarti kraštovaizdžio specialistų studijose išskylančius piešimo ir grafikos įgūdžių įtvirtinimo metodikos klausimus, akcentuoti aktualijas, susijusias su meninių, kūrybinių, komponavimo, erdvinio sisteminio mąstymo, projektavimo įgūdžių ugdymu.

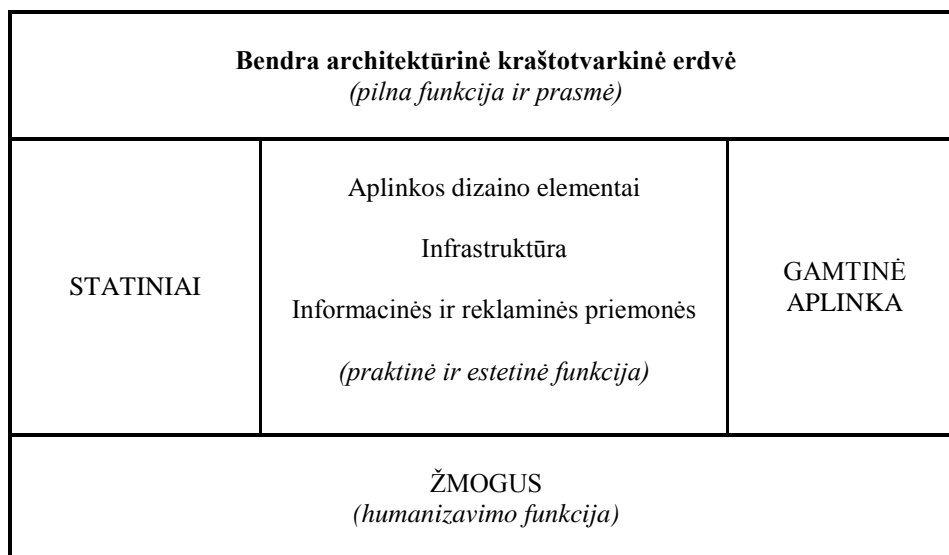
Tyrimo metodai

Apibendrinančios išvados pateikiamos remiantis tradicinių ir novatoriškų piešimo-grafikos metodinių šaltinių studijomis, vizualine palyginamąja Klaipėdos universiteto, kraštovaizdžio architektūros specialybės studentų piešimo ir grafikos darbų analize, studijų proceso stebėjimu panašaus profilio mokymo institucijose (*Vilniaus Gedimino technikos universitetas*, *Kauno technologijos universitetas*), mokslinės, metodinės literatūros studija ir architektūrinio kraštovarkinio projektavimo bei ilgamečio pedagogo ir metodinio darbo patirtimi.

Rezultatų aptarimas

Metodiniai klausimai. Įvairiose architektūros mokymo institucijose sukaupta dėstyto patirtis nėra pakankamai ištirta, nors bandymų Lietuvoje būta. Šioje srityje išskirtume L. Markijevaitės (*Vilniaus Gedimino technikos universitetas*) studiją „Formos tektonizavimo problema aukštosiose architektūros mokyklose“, kurioje gana išsamiai pateikiama architektūros studijų raida nuo seniausių laikų, gilinamasi į tektonikos problemą, kaip vieną iš pamatinių architektūrinės kompozicijos kategorijų, analizuojama, kaip ji suvokiama skirtingose Europos aukštosiose mokyklose, aptariami įgūdžių įtvirtinimo būdai studijų procese (Markijevaitė, 2001). Tačiau daugiausia kalbama apie architektų rengimo problemas, neišskiriant ar tai architektas-tūrininkas, ar architektas-planuotojas, ar kraštovaizdžio architektas. Neginčijama, kad pamatiniai dalykai mokant piešimo egzistuoja taip pat kaip ir tam tikri skirtingumai. Analogiškai, akademinio piešimo bei grafikos mokymo metodai turėtų turėti specifinius ypatumus. Jei architektas dirba su žmogaus kuriamais tūriniais objektais, tai kraštovaizdžio architektas – daugiausia su natūraliais, gamtiniais komponentais (augalija, vandeniu, žeme, jos reljefu ir pan.). Kraštovarkinio projektavimo produktas – kraštovarkinė architektūrinė erdvė, turinti pilną, humanizuotą funkciją ir prasmę. Sukonkretinant, galima pateikti schemą, kurioje matyti, kokie kraštovaizdžio architektūros objektai privalo tapti piešimo bei grafikos mokymo objektais (1 pav.).

Temos, pagal kurias sudaromos pratybų užduotys, pasirenkamos orientuojantis į šiuos pagrindinius įgūdžius: lengvai piešti ir eskizuoti gamtinę-architektūrinę aplinką, mokėti sudaryti konceptualias sumanymų diagramas ir piešinukų tipo brėžinius, pateikti kraštovarkinius pasiūlymus planuose ir išsklotinėse, išmanyti grafinę simbolikos bazę, mokėti perspektyvos, kompozicijos bei šviesokaitos pagrindus, sugebėti vaizduoti dar nesančią aplinką, t. y. generuoti naują realybę. „Piešimas egzistuoja visuose projektavimo etapuose, ir ši veikla yra priemonė, padedanti geriausiai konfigūruoti (apibrėžti ir išdėstyti) vaizdus ... galima teigti, kad piešimas kaip disciplina yra tarp vaizdavimo ir projektavimo (kūrimo)“ (Riaubienė, 2010).

1 pav. Kraštovaizdžio grafikos studijų objektai
Fig. 1. The objects of landscape graphics study

Mūsų suvokiamas pasaulis yra trimatis, o jo centre esame patys. Dažnai stebėtojas, apibūdinamas suvokiamą objektą ar reiškinių, pasinaudoja ir savo sukauptomis žiniomis apie juos, todėl sunku objektyviai iširti suvokimo eigą ir rezultatus. Galima teigti, kad suvokimas ne visiškai atspindi objektyvųjį pasaulį, o tik sudaro galimybes teisingai jį interpretuoti (Uogintas, 2003). Erdvinis mąstymas ir suvokimas tampa būtina sąlyga optimaliai erdvinei koncepcijai išpildyti. Be gerų piešimo, grafikos, komponavimo įgūdžių – tai neįgyvendinama užduotis. Metodinė pedagoginė patirtis ir pastebėjimai leidžia teigti, kad galimos įvairios formos ir būdai šiems įgūdžiams studijų procese įtvirtinti:

- akademinės žinios;
- siekis išreikšti savo įspūdžius vaizdine forma;
- kraštovaizdžio objektų piešimas iš natūros;
- savarankiškas darbas su pedagogo aptariamais bei vertinamais rezultatais;
- stebėjimas ir įspūdžių fiksavimas (eskizavimas);
- pastovi savarankiška kūrybinė praktika;
- dalyvavimas įvairiuose projektuose, konkursuose.

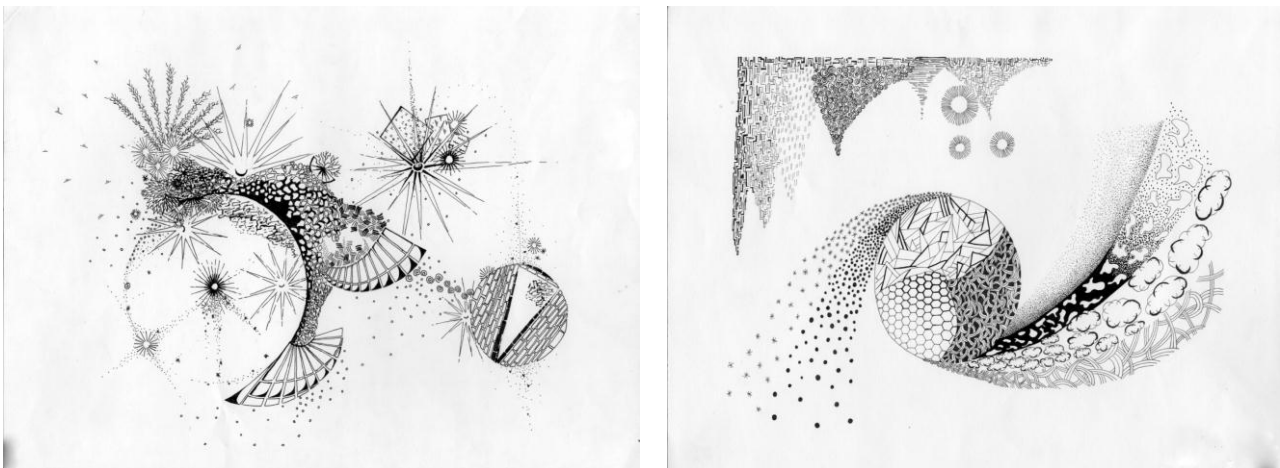
Architektai piešia daug gipsinių geometrinių figūrų, architektūrinių detalių, žmogaus kūno dalių, natiurmortų su gipsiniais objektais ir draperijomis. Manoma, kad būtina eiti šiuo keliu, kad be šių pratybų neįmanoma apseiti. Toks akademinis požiūris veda prie darbų „sausumo“, tam tikro suvaržymo, netenkama gyvos reakcijos į supančią aplinką, kuri remiasi betarpišku aplinkos stebėjimu. Todėl mokymo procese labai svarbiais „fiksatoriais“ tampa pačios įvairiausios apmatėlės, eskizai, piešiniai atlikti iš natūros bei iš atminties (2 pav.). Manyti, kad mokomosios akademinio piešimo pratybos nėra reikalingos ir pirmiausia reikia imtis architektūrinės ar gamtinės aplinkos vaizdavimo, nėra teisinga. Tai bus praktiškai neįgyvendinama, nes nebus elementariausių atvaizdavimo technikos, perspektyvos, šviesokaitos teorinių žinių. Teorinės žinios – tai tik pagalba praktinėms. Jos padeda geriau išvelgti ir atgaminti jau egzistuojančius dalykus (analitinis, pažintinis procesas), bet jų nepakanka perteikiant „savąjį matymą“ (kūrybinis procesas). Tik dėl jo skirtingų autorių to paties objekto piešiniai labai skiriasi. Jeigu visas piešimo išmokymo procesas priklausytų tik nuo puikaus teorinių dalykų mokėjimo, tai tada bet kuris matematikas, gerai išmanantis mokslinius perspektyvos pagrindus, geriau už bet kurį dailininką nupieštų peizažą ar interjero vaizdą arba bet kuris fizikas, kurio mokslinė sritis – optika ir kalorimetrija, sugebėtų „teisingiau“ nutapyti spalvomis. Rezultatas – reali ir pavaizduota erdvė būtų tapačios.

2 pav. Architektūrinės-gamtinės aplinkos piešiniai (stud. G. Rubavičiūtė ir V. Voroneckaja)
Fig.2. Drawings of the architectural- natural environment (students G. Rubavičiūtė, V. Voroneckaja)

Kitas svarbus metodinis klausimas: kaip išstudijavus bendruosius dėsningumus, išmokti juos taikyti praktiškai? Pedagogine patirtimi patikrintas metodas yra, kai pradama ne nuo teorijos studijų ir paskesnio jų taikymo praktikoje, o kai iškart, dirbant praktiškai, akcentuojamos klaidos ir aiškinamasi jų priežastys. Tokiu būdu teorinės žinios susiejamos su vaizdumu, įsitvirtina ilgam ir iškart. Todėl netikslinga užsiėmimų valandas piešimo ir grafikos disciplinose skirstyti į teorines ir pratybų valandas.

Meninis darbas, mokomasis darbas, akademinis piešinys – griežtos ribos studijų procese neturėtų būti. Vien tik „sausų“ mokomųjų darbų praktika nėra patraukli. Kiekvienoje užduotyje privalo būti erdvės kūrybiškumui. Įkomponuoti lapę, pasirinkti pagrindinį motyvą, ieškoti įvairiausių kompozicinio sprendimo variantų ir pasirinkti optimaliausią – tai jau ir yra kūrybiškumo pradžia. Griežto padalinimo tarp kūrybinės ir mokomosios užduoties nėra. Pavyzdžiui, aplinkos elementų plane kompozicija, kurios užduotis – iš kelių pasirinktų aplinkos elementų ir medžiagų kūrybiškai sudaryti estetišką kompoziciją, ją atlikti grafiškai (Pridotkienė et al., 2011). Čia kompozicija suprantama, kaip atskiras savarankiškas kūrinėlis, kurio pagrindiniai struktūriniai komponentai – augalų, natūralios ir dirbtinės dangos vaizdavimas. Komponuojant elementus, nebūtina atsižvelgti į atskirų elementų tarpusavio dydžių santykius natūroje, t.y. mastelį. (3 pav.).

3 pav. Aplinkos elementų grafinės kompozicijos plane (stud. K. Grušas ir R. Ogintaitė)
Fig.3. The composition of graphical environment's elements in the plan (students K. Grušas, R. Ogintaitė)

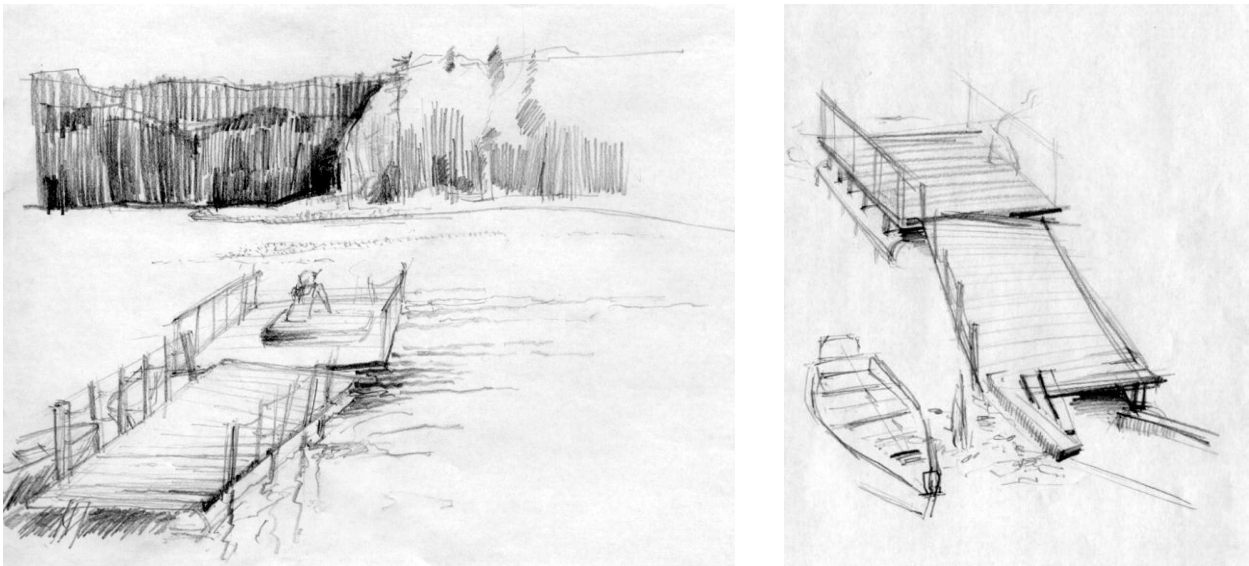
Daugiausiai užduočių mokant piešimo ir grafikos visose panašaus profilio studijose skiriama piešimui iš natūros. Jomis lavinamas pastabumas, mokomasi suvokti realybę, objektų struktūrą. Tai

nuo seniausių laikų visuotinai pripažintas metodas. Šis metodas ir mokymo, ir kūrybiniame procese yra svarbiausias. Piešimas iš atminties ir vaizduotės pagalba – tai tik papildomi būdai, labiausiai tinkantys sudarant eskizus ir kompozicijas. Piešti iš atminties įmanoma jau turint stebėjimų patirties ir piešimo iš natūros įgūdžių, o ne atvirksčiai. Dar vienas metodas, kuriuo neretai susižavi studentai studijų metu ir net pateikdami baigiamuosius diplominius darbus, – kopijavimas. Jis prasmingas tik tiek, kiek moko atlikimo technikos, t. y. tų mechaninių būdų, kuriais pasiekiamas norimas rezultatas. Jis neišmoko piešti ir neugdo piešimo įgūdžių. Kopijavimas prieštarauja piešimo esmei, jis pratina pasyviai dirbti, dirbti nemąstant ir neanalizuojant. Kopijavimui artimas metodas – mėgdžiojimas, stebint pavyzdžius, profesionalius darbus. Tai jau ne visai mechaniškas darbas, o būdas įgyti tam tikrus įgūdžius su savais „kūrybiniais“ momentais: pasinaudoti, pertvarkyti, pritaikyti, tačiau jis nieko bendro neturi su kūrybiškumu. Atvaizdavimo darbams atlikti neretai pasinaudojama ir šiuolaikinės kompiuterinės grafikos suteikiamomis techninėmis galimybėmis (kompiuterine funkcija pateikiant vaizdą atliktą pieštuku, akvarele ir pan.) arba nuotraukų kopijavimu. Kategoriškai teigtume, kad nei kopijavimas, nei mėgdžiojimas, nei kompiuterinės „variacijos“ neperteiks individualaus projektuotojo santykio su jo sumanymu, idėja, jo jautraus žmogiškojo suvokimo, kad ir su atvaizdavimo klaidomis ar neidealiomis linijomis ir formomis. „Piešinys išsaugo asmeniškumo dimensiją, nes fiksuoja kūrėjo mąstymo etapus, žymi nuorodas į skirtingų ir net prieštarų minčių apraiškas, taip dokumentuoja formos radimosi procesą. Piešinys įgauna kūrybinės laboratorijos ir šio proceso fiksavimo reikšmę” (Riaubienė, 2010).

Dar vienas aktualus metodinis klausimas: darbų eiliškumas pagal užduoties sudėtingumą. Tikslinga pradėti nuo mažų analitinių natūrinių ir kompozicinių darbų, kruopščiai dirbti prie eskizų. Vėliau natūraliai pradedama mąstyti apie praktinę kraštovarkinio projekto kompoziciją, jos idėją, apie konkrečias priemones, kuriomis galima išreikšti, pateikti tą sumanymą. Taip formuojasi praktinio darbo patirtis. Užduočių eiliškumas pagal jų sudėtingumą padeda nuosekliai kaupti įspūdžius – nuo paprastų, nesudėtingų iki kraštovarkinių sumanymų, sujungiančių medžių, įrangos elementų, gamtinės aplinkos projektinius pasiūlymus, kurie pačiame pirminiame variante pateikiami piešiniais, schemomis. Lygiagrečiai patikrinamas specialybės pasirinkimo teisingumas: ar ateityje sugebėsiu tai daryti, ar tai suteikia man pasitenkinimą, ar turiu tam reikiamų įgūdžių, žinių, sugebėjimų? Iš pirmų piešinių ar eskizų spręsti pakankamai sunku. Kiekvieno sugebėjimai yra skirtingi ir atsiskleidžia skirtingai: vieniems iš karto, kitiems – lėtai, palaipsniui; vieniems įvairiapusiškai, bet paviršutiniškai, kitiems – labai siauroje srityje arba tik taikant vieną piešimo techniką. Todėl atliekant mokomasias ir kūrybines užduotis labai svarbu suprasti, kam to reikia, koks užduoties tikslas, prasmė. Būtina aiškiai apibrėžti, kur vėliau tai bus galima panaudoti, pritaikyti.

Eskizavimas – vienas iš universaliausių būdų išvelgti visumą, pagrindines formas, ryškiausius tonus, suvokti esmę ir atmesti tai, kas nereikšminga. Tai lyg apibendrintas, įtaigus, tikrasis charakteringas vaizdas. Imlesni atlikimui laiko požiūriu darbai turi būti papildomi eskizais. Eskizavimas tęsiamas, norint „išgryninti“, optimizuoti sprendimą, sumanymą. Jis ypač būtinas prieš pradedant ilgalaikį detalų piešinį ar kraštovarkinį projektą. Visų studijų metu eskizavimas turi tapti sistemingu, reguliariu pomėgiu visą laiką viską fiksuoti, stebint aplinką kraštovaizdžio specialisto žvilgsniu (4 pav.). Tai lavina nuolatinį gilinimąsi – kontempliaciją: susitelkimą, įsižiūrėjimą į vieną objektą iki susiliejimo su juo (Radzevičienė, 1997).

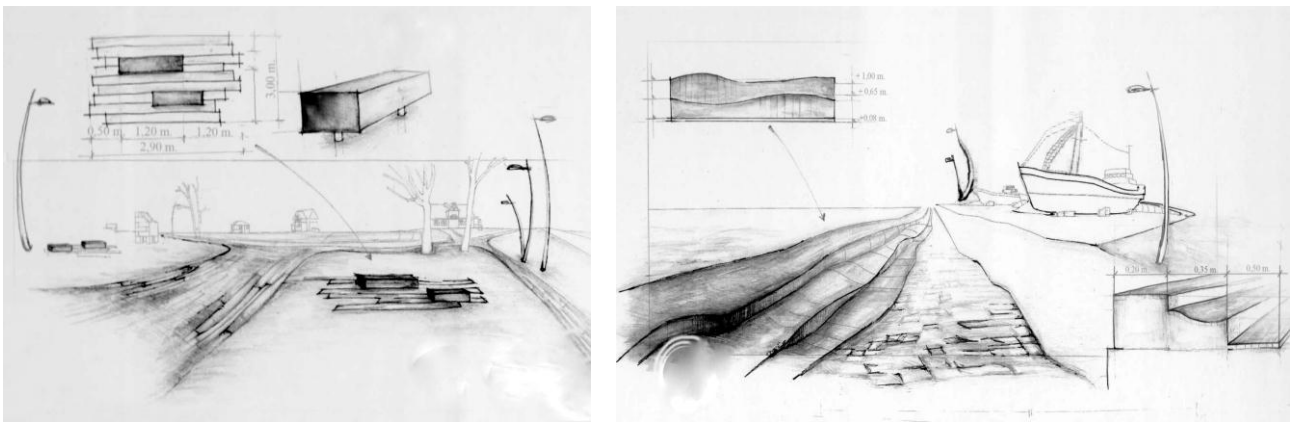
Akademinio piešimo paskaitų metu objektų vaizdus pateikiame piešiniuose, studijose, eskizuose, apmatėlėse, etiuduose. Tai klasikinės priemonės. Kraštovaizdžio grafikos specifiškumas atsiskleidžia „naujo“ pobūdžio atvaizduose, kuriuos vadiname *piešinių tipo brėžiniais* ir *diagramomis su žodiniais paaiškinimais*. Tai kraštovarkinio projektavimo pirminiai sumanymų sprendiniai, kurie gali būti labai greitai keičiami ir tobulinami (5 pav.). Jie yra labai vaizdūs ir gali būti pateikiami projekcinių planų, išklotinių, fragmentinių perspektyvinių eskizų pavidalu. Mokėjimą juos atlikti ir įvardintume kraštovaizdžio projektuotojo grafiniu raštingumu, kai atsiskleidžia jo meninis skonis ir kūrybinis mąstymas. Egzistuoja simbolių bazė, skirta planams,

4 pav. Aplinkos elementų eskizai (stud. I. Nakrevičiūtė)

Fig. 4. Sketches of the environment elements (student I. Nakrevičiūtė)

išsklotinėms ir perspektyvoms. Ją galima susikurti pačiam arba nuolat atnaujinti, panaudojant daugybę naujų ir efektyvių simbolių. Tai jau gamtinės ir dirbtinės aplinkos grafinis stilizacijos produktas, kuriam kraštovaizdžio grafikos studijose skiriamas ypatingas dėmesys. Pagrindiniai stilizacijos principai pateikiami piešimo ir kompozicijos pagrindų metodinėse knygose (Pridotkienė et al., 2011). Iš jų svarbiausi: apibendrintas objekto silueto kontūras, geometrizuota forma, charakteringa faktūra, masių ir linijų kontrastas.

5 pav. Piešinio tipo brėžinukų pavyzdžiai (stud. V. Sinušaitė)

Fig.5. The examples of painting type graphics (student V. Sinušaitė)

Aktualijos. Piešimas, grafika, braižyba, tapyba, architektūrinė kompozicija ir projektavimas, tektonika, kompiuterinė grafika ir kt. – visuotinos, bendros architektūrinių studijų disciplinos. Kraštovaizdžio studijos tapo kokybiškesnės, kryptingesnės, kai ketinantiems studijuoti 2010 metais buvo įvestas privalomas stojamasis meninio architektūrinio išsilavinimo egzaminas, susidedantis iš dviejų dalių. Pirmą dalį sudaro dvi užduotys – dailės bei architektūros pažinimas ir architektūrinių formų kompozicija, antrą – realistinis atmintinis akademinis piešinys pagal aprašymą. Šiuo egzaminu patikrinami kūrybiniai, komponavimo, erdvinio sisteminio mąstymo, piešimo technikos gebėjimai. Todėl, jau nuo pat pradžių, piešimo ir grafikos studijos tapo kokybiškesnės, nes į aukštąją mokyklą ateinama su tam tikromis pamatinių dalykų žiniomis ir gebėjimais. Pagrindine užduotimi tampa kryptingas jų įtvirtinimas ir tobulinimas.

Vertingos teorinės literatūros, metodinių priemonių (anglų, rusų, lietuvių kalbomis) piešimo įgūdžiams įgyti ir lavinti yra pakankamai (Autoriai: L. B. Alberti, J. F. Grau, J. Ruskin, A. Loomis, B. Bagnall, J. Martin, I. Simpson, H. Harrison, N. P. Kosterin, G. Reid), tik reikia mokėti jas pasirinkti pagal konkrečią specialybę.

Nuolatinis, reguliarus darbas įtvirtinant įgūdžius taip pat susijęs ir su dėstomų kraštovaizdžio grafikos disciplinų apimtimi bei jų vieta semestrų mokomųjų dalykų planuose. 2010 m tarptautinės kraštovaizdžio architektūros programos Klaipėdos universitete atestacijos metu, buvo atlikta baigusiųjų šias studijas specialistų ir paskutiniųjų kursų studentų apklausa. Ji parodė, kad daugumos pageidavimu, piešimo ir grafikos dalykai nebūtų vien pažintiniais, fragmentiškais, vienpusiškais pirmųjų studijų metų objektais. Šie praktiniai įgūdžiai turėtų būti pakankamai kompleksiški ir lavinami ne vienos ar kelių disciplinų, o visų studijų metu.

„Lyginant skirtingas mokyklas, studijų disciplinas galima suskirstyti į „mono“, kai studijuojamas vienas tektonikos elementas, pavyzdžiui, tik forma, tik medžiaga ar tik konstrukcija, ir „poli“, kurios apima kelis elementus“ (Markijevaitė, 2001). Piešimo ir grafikos mokymą tikslinga priskirti „poli“ disciplinoms, kuriose kraštovaizdžio objektų studijos piešinio ar grafinėmis priemonėmis yra kompleksinės – forma, erdvė, konstrukcija, proporcijos, medžiagiškumas, faktūra, tekstūra, spalva.

Išvados ir rekomendacijos

1. Piešimo ir grafikos įgūdžių įtvirtinimas privalo būti orientuojamas į kraštovarkinį projektą – erdvės sutvarkymo vaizdavimą plokštumoje (erdvinį mąstymą ir suvokimą), kuris pateikiamas piešiniuose ir grafiniuose produktuose: vietovės analitinėse schemose, konceptualiuose planuose, detalizacijos eskizuose, projekciniuose planuose, išklotinėse, gamtinės ir architektūrinės aplinkos vizualiniuose vaizduose.
2. Pagrindiniai piešimo metodai – piešimas iš natūros ir eskizavimas – papildomi piešimu iš vaizduotės ir iš atminties. Šalia klasikinių vaizdų pateikimo priemonių, kraštovaizdžio grafikoje naudojami piešinių tipo brėžiniai ir diagramos su žodiniais paaiškinimais.
3. Apibendrintų, lakoniškų gamtinės ir dirbtinės aplinkos simbolių bazė – konkreti priemonė kraštovarkiniam sumanymui pateikti, todėl šiam stilizacijos produktui kraštovaizdžio grafikos studijose skiriamas ypatingas dėmesys.
4. Piešimo ir grafikos mokymas priskiriamas vadinamosioms „poli“ disciplinoms, kuriose kraštovaizdžio objektų studijos piešinio ar grafinėmis priemonėmis yra kompleksinės.

Literatūra

1. *Constructing landscape: materials, techniques, structural components*. Basel: Birkhauser, 2009. P. 8.
2. Kmieliauskas J. *Piešimo mokymo pagrindai*. Šiauliai, 1992.
3. *Landscape graphics* (Plan, Section and Perspective Drawing of Landscape Spaces). USA, 2002.
4. Loomis A. *Fun with a pencil*. New York, 2001 (1939).
5. Loomis A. *Successful Drawing*. New York, 2000.
6. Markijevaitė L. Formos tektonizavimo problema aukštosiose architektūros mokyklose. *Urbanistika ir architektūra*, XXV tomas, Nr. 1, Vilnius, 2001. P. 38.
7. Pridotkienė L., Katkevičius A. *Piešimo ir kompozicijos pagrindai* (2 leidimas). Klaipėda, 2011. P. 25–27.
8. Pridotkienė L. *Piešimo ir kompozicijos pagrindai*. Klaipėda, 2003. P. 5.
9. Radzevičienė N. *Vaizduojamosios dailės mokymas*. Vilnius, 1997. P. 5.
10. Riaubienė E. Piešimas architektūroje – nuo vaizdavimo iki kūrybos. *Urbanistika ir architektūra*, 5(34). Vilnius, 2010. P. 286.
11. Uogintas A. *Erdvės suvokimo problemos*. Šiauliai, 2003.

Drawing and Graphic Skills-building Methodological Issues and Actuality in Landscape Specialist Studies

(Received in January, 2012; Accepted in March, 2012; Available Online from 23th of April, 2012)

Summary

Knowing the rules of human perception patterns, realistic three-dimensional imaging of objects on a two-dimensional plane are the important conditions attached to the main graphic principles embodied in the knowledge and skills. The main objective of the study is to discuss the emerging landscape specialist studies drawing and graphic skills-building methodology issues, to highlight issues related to spatial thinking and design skills.

Methodological issues. Preparation of landscape specialists includes the fundamental elements of drawing and graphics training, as well as a number of distinctions. If the architect is working with human-generated content items, then a landscape architect mostly works with natural, environmental components. Spatial thinking and perception is a prerequisite for optimal spatial concept to execute. Without good drawing, graphics, composing skills - that is not implemented task. Methodical teaching experience and observations suggest that there exist various potential forms and methods of these skills in the study process, that could be established:

- academic knowledge;
- desire to express feelings in visual form;
- painting landscape from personal perception (from nature);
- individual work with the result of teacher's evaluation;
- monitoring and recording impressions (sketching)
- a constant independent creative practice;
- participation in various projects and competitions.

The main environmental landscape "fixings" are becoming natural and artificial environment drawings and sketches made from nature, from memory and imagination. An important methodological issue is to learn how to apply studied general patterns of drawing in practice. Educational experience is a proven method of starting a study of theories and their subsequent application in practice, and when once in working practice focuses on errors and examines their causes. Therefore, it is not appropriate lectures hours of drawing and graphic disciplines to divide into theory and practice hours. Artistic work, educational work, academical drawing – there should not be strict limits in the study process. Each task must have a space for creativity. Most of the tasks of drawing and graphics are on learning to paint from personal perception. This technique in training, and in creative process is important. Drawing from memory and imagination are just additional ways, the most suitable compositions and sketch formation. Another important methodological issue is the works order of complexity of the task. It is appropriate to start with a small volume and compositional crafts and work carefully on the sketches. Sketching is one of the most versatile ways to see the whole, the main forms and to understand the essence and reject what is irrelevant. In studies sketching should become systematic, regular hobby to capture everything constantly, monitoring the environment of the landscape professional look. Pictures of objects are presented by classical instruments in academical drawing: drawings, sketches, etudes. Graphic specificity of the landscape reveals in a "new" way of nature images, which we call the type of drawings and diagrams and drawings with verbal explanations. There is a character base for plans, cuttings, and prospects. This is the specific natural and artificial environmental graphic stylization product, that have special attention in a graphical landscape studies.

Focus. Landscape studies have become better, more targeted, when architectural and artistic entrance exam was established in 2010 for pre-students, who intended to study this speciality. Students come to university from the high school with certain fundamental issues of knowledge and skills, so the main task becomes focused on their consolidation and development.

The last survey of professionals and graduate students showed that the practical skills should be trained at one or more disciplines and in the course of study. Drawing and graphic training appropriate to assign to a "poly" disciplines which study the objects of the landscape design and graphic tools in complex of form, space, structure, proportions, materiality, texture, texture, color.

The main conclusion: the drawing and graphic skills of consolidation must be oriented to landscape project - the arrangement of space imaging plane (three-dimensional thinking and understanding) that is provided in drawings and graphics products, such as local analytical diagrams, conceptual plans, sketches of detail, the projection maps, mock-ups, natural and architectural environment visual images